

aon hi ha *poi* (*pugó*) hi ha formigues i la major part de voltros l'empren quantre les formigues per creurer-les productores del pugó qui tanta destrossa fa en els nostres conreus. Idó bé, una sencilla observació vos convencera ben prest de que una cosa es el pugó i l'altre les formigues i que un fi ben diferent al de la reproducció elze te allà plegats.

Les especies son invariables. Un cavall, tan cavall era en temps d'Adan com es en els nostre temps, el cuni i la llebra apesat d'esser tan afins, tan semblants, l'un es sempre cuni i l'altre sempre es llebra i si se mesclen, aviat tornen a separarse, reintegrant-se en l'especie primera. Lo mateix passa an els animals inferiors; tots conceixen una partida de castes de formigues, totes s'assimilan i totes son diferents, de l'una n'ou neix mai una d'altre casta; per lo tant, si les especies afins estan tant separades ¿com pot esser que d'una formiga en neixi un pugó?

Examinau-los un poquet. Tenen caràcters semblants com son els tres pareis de cames, ja que tots son insectes; però n'hi ha un que les separa per complet i es la boca. Les formigues tenen mordales i el pugó te trompa. Ademés les formigues tenen el cap gros, son ágils, no tenen pels que cubresquin el seu cos, en canvi el pugó te el cap petit, ventre gros, caminar feixuc i alguns pels llargs per demunt el cos, cridant, l'atenció dues serres situades al extrem del ventre que son com a dos mugarons que segregen seguit, seguit, gotetes d'un suc cla com la mel. Essent per lo tant dues especies ben diferents. ¿Com es que sempre van juntes? ¿Com es que allà aon hi ha pugó, si veuen sempre formigues?

Cerquem una branca que tengui pugó, anem-hi, posemos devora i observem. Ben aviat veurem una formiga qui tresca linya cercant els pugons mes grossos, tot duna qu' es aprop d'un, s'atura i amb ses banyetes, li fa caricies, i tocantli les serres del extrem del cos, sembla que l'excita perque surtin gotetes d'aquell suc cla com l'aigo i dolç com la mel, les quals son recuïdes amb les mateixes banyetes, i duites a la boca les beu amb gust extremat, d'aquesta manera corre, corre cercant els millors pugons, fins que al estar plena les deixa per anar a cumplir altres missions.

No es aquest fet el qui més crida l'atenció en les formigues; Ni ha d'aquestes que tenen els seus nius arretglats com les nostres vaqueres i en lloc de cercar el pugó de planta en planta, el tenen dins les seus llorrigueres, xupant les arrels de les plantes i munyint-lo per atendre a les seues necessitats. Aquestes formigues que casi mai surten dels seus amagatalls, tracten el pugó amb vertadera dolçura i el defensen del seus inemics. Quant un accident qualsevol amenassa el lloc aon tenen les seues vaques l'agafen amb les mordales i el transladen a altre punt mes amagat del seu niu, preparant-se per la defensa. ¡Qui ho havia de dir que uns animals tan odiats, tenguessin establertes vaqueres abans que l'home amb la seva intelligenca les inventas!

La primera observació tots lo tenim a ma, feisla i lavors estic segú que ningú me dirá que les formigues fan el *poi*. Ara ve el bon temps, observau-les, a la primavera, quant eis aucells trencant la placidesa del dia amb sos armoniosos cants, conviden a la meditació.

Juan de Binialgorfa

* CARITAT *

*A l'ombra del verd parral
cus la fadrina feïnera.
El capvespre es estival
i la calor fa sorrera.*

*Ple de pols i espellicat
p'el caminot vé un captaire;
ce suós i assedegat
dins la calor de l'aire.*

*—Per l'amor de Deu, fadrina,
vols donar a aqueix vellet
un glop d'aigua cristalina?
—l'abrassa, jova, la set.*

*Deixant la feina embastada
sobre el llindar del portal
la jove s'es arrambada
a la cisterna fresc.*

*i roda la corriola,
i l'aigua del gerricó
la set del vell agombola
a cada glop de fresc.*

*—Que per l'amor de Deu sia.
—Amén; tot sia per ell
Quant la feina reprenia,
—¿qui deu esser aqueix vell?—*

*la jove se demanava,
el cor ple de pietat,
mentre el pobre s'allunyava
pel caminot, acalat,*

*O nova Samaritana!
Jesús pel món encar va,
fet un pobre que demana
per amor, l'aigua i el pa.*

*Si tu no l'has conegut
quant en ton cànter bevia
Ell bé sab que hi ha begut
i que has dit: Per Deu tot sia.*

JOAN RAMIS D'AYREFLOR.

De "Clarianes."

Dominjcos benemèrits d'Artá

Tenguent en conta que sempre será una obra altament patriòtica, digna dels aplaudiments mes entusiastes de part de les persones que se preocupen d'aprop o d'alluny de les coses de nostra terra, el treure a llum tot alló que teigui mes o manco relació amb la historia general o particular de Mallorca, la nostra patria, vet-aquí que me he resolt a encetar la llista, que no ha de ser molt numerosa, dels fills benemèrits de S. Domingo naturals d'Artá, endiu menjant les seues vides amb les claricies que me donen alguns papers manuscrits que evidentement un temps foren gordats dins l'Arxiu del Convent de Ciutat.

Jo sé per endevant que publicant-ho no será un treball definitiu que deix per fer-lo a un altre, però en tot aixó, duu idea de que tal volta poria esser un toc de gracia que mogué a qualche artanenc desenferrat, que segurament n'ou mancarán, a dedicar el temps perdut an aqueixa o semblant curolles.

I.

Frai Pere Juan, natural d'Artá, entrá en el Convent de S. Domingo dia 8 de Septiembre

de 1415. De tot d'una sobrepujá an els altres relligiosos per les seves virtuts i bon compliment de les regles de l'Orde, però sobre tot per les dots de govern, amb a que Deu l'havia afavorit merescuent, per aixó, esser elegit sis vegades Prior del Real Convent de la Ciutat de Mallorca governat-lo desde l'any 1442 fins a 1481 en que mori octogenari. Mai, desde qu'el Convent fou fundat, s'era vist altre Prior qu'el governás tant de temps. Te dues capes de brocat preciosicimes.

II.

L'any 1541 nasqué a la vila d'Artá, Bartomeu Massanet, rebent l'hàbit de St. Domingo dia 2 d'Octubre de 1563 de mans de Prior Fr. Antoni Campamar. Deixeble del V. P. Fr. Antoni Creus heretá d'ell el zel apostòlic per la salvació de les ànimes cridant fortament l'atenció, els seus sermons, plens d'una unció divina, essent anomenat Predicador General. Fou humil i exemplarissim i tota la vida vestí túnica, i era tal l'observancia de les regles que si s'estravengué qualca vegada que per una cosa o altra el Prelat dispensás el cant de Matines a mitjanit, ell en canvi, s'aixecava i anava a resar-les an el Chor, en no esser que se trobás en el Convent el V. P. Fr. Bartomeu Riera i en aqueix cas les cantaven plegats.

Essent relligiós de tanta virtut, ben prest fou anomenat Mestre de novicis i tres voltes Superior del Real Convent de Ciutat.

El Rt. P. Mestre Provincial Fr. Simó Barga, qui devés l'any 1602 fou Bisbe de Mallorca, anomaná a Fr. Massanet, Vicari General i Visitador de tots els Convents del Reine de Cerdanya, càrrec que cumplí com un Prelat zelocissim visitant-los i esmenant lo que hi trobá digne d'esmena; encoratjant a tots a ser observants de les regles.

Després d'haver viscut uns 61 anys dins la Relligió i an els 83 de la edat, morí en la pau del Senyor dia 23 de Juny del any 1624.

Motinar de Llevant

Mossén Antoni Pons, Pvre.

DE CAPDEPERA

MOVIMENT DEL POST

ENTRADES

Febrer 22—Llaud «San Pedro» de Barcelona amb patates.

SORTIDES

Febrer 19—Llaud «Santísima Trinitat» per Alcudia amb escorxa de pi.

„ 22—El «San Jaime» per el mateix punt i amb la mateixa càrrega.

„ 22—El «Caballo marino» id. id. id.

„ El «San Pedro» per Palma amb metre

„ 25—El «San Jaime» per Alcudia amb

„ 26—El «Caballo Marino» per id. id.

„ 26—El «Santísima Trinidad» per Barcelona amb escorxa de pi.

Moviment de població

NAIXEMENTS

Febrer, 25—Jaume Ferrer y Ginard.

Corresponsal
Capde-pera 22 Febrer

EMBUI S

Els capparets del intervencionisme, els Lerroux, els Melquiades, etc. han sofert en les passades eleccions la mes terrible humiliació; aquells dos s'han quedat sense acta. El poble espanyol, les ha volgut demostrar que esta cansat de viure encadenat a quatre vividors, explotadors.

**

I ¿qui dubta que les derrers eleccions no han estat lo que desijavem? Un sufragi tant corromput com el nostre amb el primer cop no poria curar de totes les nafres. Moltes n'han cicatrízades, i la prova está amb els candidats triufant; les minories d'opinió qui estaven estrellantse sempre contra els del encasillat han gonyat una partida de llocs. Mallorca sembla que va pel camí de la mort el cranc hi té arrels fondes...

**

Veiam quina de les dues actes renunciara D. Antoni. Es un cas compromés, compromés si no vol fer valer el seu caracter, perque jo francament no haguert de menester limosne, no'n voldria i no voldria tampoc anar de brasset amb la representació d'un districte incoscient, d'un districte aon casi ningú te noció del seu deure, d'un districte, aon se viu d'artifici.

Filicumis

Vocals associats

Dia 24 en la Sala de sessions del Ajuntament se procedí an el sortex dels vocals associats, que juntament amb els retjidors han de formar la Junta municipal per 1918: Resultaren elegits els senyors següents:

N'Antoni Rotjer Quetgles.
En Guillem Llull Morey.
En Pere Alzamora Muntaner.
En Jaume Torres Nadal.
Eu Pere Muntaner Gil

En Gabriel Sanso Quetglas
N'Antoni Negre Pascual
M'Antoni Gili Giuart
En Pere Vaquer Venys
En Juan Pascual Lull
En Juan Esteve Servera
En Nicolau Carrió Sureda
En Bartomeu Amorós Sancho.

CRÓNICA

DE CA-NOSTRA

Hem vist a la premsa de Lluçmajor l'exit obtingut pel mestre nacional d'allà, el nostre país i amic D. Pere Tous, amb una serie de conferencies que s'han donades a la seva escola enlla qu'han pres part molts dels intellectuals d'aquella Ciutat i ha assistit gran concurrencia. Sia enhorabona.

Dia 20 a les nou del mati se sent un Extrema Unció i no toquen rebuda. Mala senya. Es una joveneta de 15 anys na Margalida Frau de Son Caparrot que han trobada morta i air estíva bona. Que Deu a l'haja perdonada.

Dia 21 a les 9 del vestre, toquen un altre Extrema-Unció i es que també ha mort repentinament l'amon Toni Cursach (a) de sa Torre pare del nostre amic n'Antoni Cursach, fa poc vengut de França. Aquest homo havia estat en el cassino de Can Pirris a pendre café devers les 8 y mitja; hora después era mort. Aixó rejira i tothom pren la lliçó de que convé sempre estar ben preparats per la partida d'aquest mon.

Dia 22 altra volta crits i corregudes i un altra Extrema-Unció, es madó Bàrbara Cursach (a) Garrova del Carré de la Taulera, qu'encara que feia estona que patia, se passetjava ben be i fins feia feina i en sec ha quedamorta.

¿Será castic o avis de Deu?

Dia 23 en Llorens Rayó (a) Masset se pegá una destrelada a un turmell i s'hi feu un traú ben gros; li hagueren de dar quatre punts de sutura. Hi ha moltes desgracies, ara, ¿que será aixó?

Dia 25 a vespre devés los onze, despres de set o vuit dies de bon sol impropí del mes de Febrer, romp amb aigo que durá tota

la nit, tot el dia 26 i part del 27. Al mateix temps se posá de vent i bufava fort ferm. Ha feta una bona saó.

Hem de demanar dispensa als nostros suscriptors del gran atrás amb que surti el n.º darrer de LLEVANT, que no fou per culpa nostra. El dia 23 quedá arretglat ja a l'imprenta i l'encaminaren a Manacor aont he hi quedá una partida de dies perdut, i les Agencies no l'trobaven. Inconvenients de tenir l'imprenta a fora!

REGISTRE

Desde 16 de Febrer al 28 de Març

NAIXEMENTS

Febrer 16—Bartomeu Esteve Sureda.
" 16—Margalida Alzamora Sureda.
" 17—Vicens Rodriguez Grande.
" 20—Bàrbara Flaquer Amorós.
" 20—Juan Artigues Gili.

Resum: 3 nius i 2 nines. Total 5.

MORTS

Dia 16—Bartomeu Gil Ginart (a) Cartutxo, viudo de 64 anys, de Pulmonia.
Dia 19—Eusabet Aguiló Vadell (a) Civila, fadrina de 24 anys, de Tuberculosis Pulmonar.
Dia 21—Antoni Dalmau Servera (a) Cristo, casat, de 62 anys, de Enteritis.
Dia 20—Margalida Frau (a) de Son Caparrot, fadrina de 15 anys de Espasasens de la Giotis.
Dia 21—Antoni Cursach Esteve, a) de sa Torre, de edat 73 anys, viudo, de angina de pit.
Dia 22—Bàrbara Cursach Giscarfé (a) Garrova de 80 anys, viuda. D'Assistolia.
Dia 25—Coloma Negre Seguí, a) de Sa Bada-ye, de 35 anys, casada. Tuberculosis.

Resumen 3 homes i 4 dones Total 7

MATRIMONIS

Dia 20—Gaspar Rosselló Perelló a) Fica, amb Margalida Pastor Llaneras, a) Gatova, fadrins.
Dia 26—Baldomero Zahagún Gonzalez amb Margalida Rosselló Perelló a, Fica, fadrins.

Festa Patriòtica

Organissada per l'Associació

“MINERVA,,

Y

EL CENTRE REGIONALISTA DE PALMA

TENDRÀ LLOC AL 'TEATRE PRINCIPAL D'ARTÀ'
EL DIA 3 DE MARÇ A LES 4 y MITJA

A LA NIT, AL CAFÉ DE CA'N NONGA

: SOPAR DE DESPEDIDA :

amb brindis de caràcter Regionalista

A LES 9

Inscripció p'el sopar: Al local MINERVA fins a les 3

PROGRAMA

De la Tarda cultural Patriòtica

El Cant de la Senyera, Per l'Orfeó MINERVISTA
Discurs de presentació, Per D. Andreu Ferrer.
Sacramental, Poesia resitada per D. Pere Alzamora.
Discurs, per D. Antoni Quintana, sobre la «Nostra Parla»
L'Emigrant, Per l'Orfeó MINERVISTA, Poesia.
Discurs, per D. Llorens Garcies.
La Serra, Poesia recitada per D. Daniel Cano.
Discurs, per D. Andreu Bordoy, sobre Sociologia.
A Sol Batent, Sardana per l'Orfeó.
Discurs final, sobre el «Moment Actual» per D. Guillem Fortesa, President del «Centre Regionalista» de Palma.
Marinesca, per l'Orfeó.

A LES 4 i MITJA DEL CAPVESPRE

Per entrades a l'Associació MINERVA

GRAN COLMADO ARTANENC d'en GUIÉM BUJOSA (a) Ganancia

SE VENEN BONS I BARATO

Comestibles de tota casta, licors, dolces, galletas, etc., etc. • Grandiós surtit de Perfumeria

Aquesta casa es s'unica depositaria dins Artá del ANÍS TUNEL

Fixau-vos be en sa Direcció: **CARRE de PALMA, 3 - ARTA**

S'agencia Bujosa (a) Ganancia serveix amb esment, puntualitat i barato qualsvol encàrrec se li fassa per ciutat i pels altres pobles de Mallorca

Despaig a Artá: Carré de Palma, núm. 3 • Despaig a Palma: Estanc d'es Banch de s'Oll

Grandes Almacenes

: *San José* :

de

Vda. Ignacio Figuerola

Sastreria Camiseria Merceria Zapateria Pañeria
Laneria Pañoleria Lenceria
Géneros de Punto Sederia, Artículos para Viaje
OBJETOS DE REGALO

Depósito de máquinas parlantes

— PATHEFONO —

— PRECIO FIJO —

Brondo, 7 9, 11. Bo. re, 118 ☎ Teléfono, 217

NO IMPORTA

MAI MES SORTÍ D'ARTÁ PER VESTIR DE SASTRE

EN LA

SASTRERIA

— D'EN —

Juan Juster

se falen i cusen tota casta de vestits d'homo
a la moda i a gust de cada qual

Direcció: Botavant, 14 • ARTA

NO COMPREU CAFÉ
que no passeu abans per sa botiga d'en

JAUME CABRER

que'l té bo i frese

Allà hei trobareu tota casta de
comestibles i a tot preu

ARROS, VERDURES, PATATES, etc.

Carré de Antoni Blanes Juan - Antea-Puput

FARMACIA

DE

Llorens Garcies

OBERTA A TOTES HORES

Vins i aixarops medicinals

Aixarops de Lucs del Dr. Moray

preparats amb erba cuquera d'ARTÁ

PLASSETA D'ES MARXANDO

GRAN BOTIGA

AMB GINERO DE TOTA CASTA I A TOT PREU

— CALSAT FI I DE MODA —

A CANA VIVES

CARRÉ DE PARROQUIA, 1

CAP BOTIGA

VEN EN MILLOS CONDICIONS QUE SA D'EN

Juan Vicens (a) Jan

Tota casta d'articles, comestibles, galletas, etc.

ES REPRESENTANT DE SA PERFUMERIA

L. GACCIO

TE DEPOSIT DE MAQUINES DE COSIR

PAPPI I AUCONS

Com també tota casta d'instruments musicals. Bandurries, Guitarras, etc.

DIRECCIO: ALCARIOT, 3

ACADEMIA

de 1.ª i 2.ª ensenyansa

amb classes especials de

FRANCES I

CONTABILIDAD

Preparació per l'agris en Ins.
ulats, Normals, Correus i
Telegrafs.

Professors especials

Per preus e informes
dirigirse a son Director

D. Andreu Ferrer

MESTRE NACIONAL

**RONDAIES
DE MENORCA**

per

Andreu Ferrer

Un volum en 4.ª 2 Pesos

DEMANAULES A LA LLIBRERIA DE

FERRER I SUREDA

ARTÁ

En aquesta Administració
podreu encarregar
tota casta de

IMPRESOS

Se serveixen amb prontitud

**LLIBRERIA, PAPELERIA
i CENTRE de SUSCRIPCIONS**

DE

Ferrer i Sureda

Aquí trobareu paper de tota casta a la menuda i en gros, pells,
llibretes, tintes, llapiceria, etc. etc.

Libres escolars i religiosos

— A PREU DE CATALEG —

s'encomanden da tota casta en tota puntualitat

QUATRE CANTONS, 3 ARTA

Ensaimades i Panets

En lloch se troben millós que a la

Panaderia Victoria

ES FORNOU

DE

Miquel Roca Castell

El sa botiga hei trobareu
sempre pans, panets,
galletas, bescuits,

rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBÉ SE SERVEIX A DOMICILI

Nefadat, prontitud, i economia

DESPAIG Carré de Palma, 3 bis. ARTA